

CABINET CYNGOR GWYNEDD

Adroddiad i'r Cabinet

Dyddiad y Cyfarfod:	15 Hydref 2019
Aelod Cabinet:	Cynghorydd Nia Jeffreys
Swyddog Cyswllt:	Catherine E Roberts
Rhif Cyswllt:	679047
Teitl yr Eitem:	Gorchymyn Diogelu Mannau Cyhoeddus (GDMC) Dinas Bangor

1 Y PENDERFYNIAD A GEISIR

Gofynnir i'r Cabinet:

- 1) Gymeradwyo cyflwyno Gorchymyn Diogelu Mannau Cyhoeddus (GDMC) newydd ar gyfer Dinas Bangor am gyfnod o dair blynedd, yn unol â'r Gorchymyn Arfaethedig drafft a atodir (atodiad 1)
- 2) Ddiddymu Gorchymyn Yfed Alcohol mewn Mannau Cyhoeddus Dynodedig ar gyfer ardaloedd Bangor a Chaernarfon Cyngor Gwynedd 2004 (y Gorchymyn Presennol) wrth sefydlu'r GDMC i'r graddau ei fod yn berthnasol i Fangor;
- 3) Awdurdodi Pennaeth yr Adran Cefnogaeth Gorfforaethol i ymgymryd â chyflwyno'r Gorchymyn Arfaethedig a diddymu'r Gorchymyn Cyfredol.

2 Y RHESWM FOD ANGEN PENDERFYNIAD

Swyddogaeth Awdurdodau Lleol a neb arall yw creu GDMC. Yn unol â Chyfansoddiad yr Awdurdod Lleol, mae creu gorchymyn o'r fath yn swyddogaeth weithredol a'r Cabinet sy'n gyfrifol amdani.

3 CYFLWYNIAD

Mae Deddf Ymddygiad Gwrthgymdeithasol, Troseddu a Phlisma 2014 (Deddf 2014) yn rhoi'r grym i Awdurdodau Lleol gyflwyno Gorchymyn Diogelu Mannau Cyhoeddus (GDMC) i ymdrin â niwsans(au) neu broblem(au) penodol mewn lle penodol. Ymddygiadau y pennir eu bod yn cael effaith andwyol ar ansawdd bywyd cymunedau lleol yw'r ymddygiadau problemus hyn. Gall gorchymynion o'r fath barhau hyd at dair blynedd.

Cyn gwneud gorchymyn o'r fath, rhaid i'r Awdurdod Lleol fod yn fodlon -

1. Bod sail resymol dros gredu fod y gweithgareddau hyn mewn man cyhoeddus wedi cael, neu yn debygol o gael effaith andwyol ar

- ansawdd bywyd pobl yn y cyffiniau.
2. Bod y gweithgareddau yn, neu'n debygol o fod yn fynych ac yn barhaus eu natur.
  3. Bod y gweithgareddau yn, neu'n debygol o fod yn afresymol.
  4. A'u bod yn cyfiawnhau'r cyfyngiadau a osodir.

Yn ogystal, cyn gwneud gorchymyn, rhaid i'r Awdurdod Lleol ymgynghori â'r Heddlu a'r gymuned ehangach.

Diben y Ddeddf yw lleihau ymddygiad gwrthgymdeithasol mewn manau cyhoeddus.

Cyflwynwyd adroddiad i'r Cabinet ar 16 Gorffennaf 2019 yn argymhell *inter alia* fod y Cabinet yn cymeradwyo proses o ystyried a ddylid cyflwyno GDMC mewn ardal benodol o Fangor, bod gorchymyn arall sy'n ymwneud â defnyddio alcohol sydd eisoes mewn grym yn cael ei ddiddymu i'r graddau ei fod yn berthnasol i Fangor, ac y bydd cyfnod o ymgynghori yn digwydd dros 28 diwrnod ynglŷn â'r mater gan ddychwelyd y mater i'r Cabinet er mwyn penderfynu a ddylid cyflwyno GDMC newydd ac i'r gorchymyn cyfredol gael ei ddiddymu.

Bod yr adroddiad yn cynnwys sail y dystiolaeth yn dangos achos *prima facie* dros gyflwyno gorchymyn newydd. Yn seiliedig ar yr achos a gyflwynwyd ar y pryd, penderfynodd y Cabinet fod cyfiawnhad dros symud i'r cam nesaf a chynnal ymgynghoriad cyhoeddus. Bellach, mae angen i'r Cabinet ystyried canfyddiadau'r ymgynghoriad ac, yn sgil yr ymgynghoriad hwnnw, a yw'n cymeradwyo cyflwyno gorchymyn newydd a ddiddymu'r gorchymyn cyfredol i'r graddau ei fod yn berthnasol i Fangor.

Mae'r Gorchymyn Arfaethedig yn cynnwys pedwar gwaharddiad, sef:

1. Ymddwyn mewn ffordd sy'n debygol o beri aflonyddwch, dychryn, niwsans neu boendod
2. Loetran mewn cyflwr meddwol o ganlyniad i weithgaredd a ysgogwyd gan alcohol neu gyffuriau
3. Fod cymryd alcohol neu fod â chynwysyddion agored o alcohol yn eich meddiant sy'n debygol o beri neu yn peri ymddygiad gwrthgymdeithasol wedi ei wahardd yn yr Ardal Gyfyngedig fel y'i diffinnir yn y Gorchymyn Arfaethedig. Gall cwnstabl neu Swyddog Cefnogi Cymunedol yr Heddlu ei gwneud yn ofynnol i unrhyw un sy'n torri'r amod hwn beidio ag yfed alcohol neu unrhyw beth sydd, yn eu barn hwy, yn alcohol ac ildio unrhyw alcohol yn ei m/feddiant.
4. Loetran neu berfformio am wobwr o fewn 10 metr i unrhyw beiriant codi arian

4 RHESWM A CHYFIAWNHAD DROS Y PENDERFYNIAD

Lansiwyd yr ymgynghoriad cyhoeddus ar 31 Gorffennaf, a daeth i ben ar 6 Medi 2019.

Derbyniwyd 156 o ymatebion, a cheir amlinelliad o'r broses ymgynghori ynghyd â manylion am y canfyddiadau yn y ddogfen amgaeedig. (Atodiad 2)

Y prif ganfyddiadau yw:-

- Cofrestrodd 362 o unigolion ar y wefan, darparwyd ymateb gan 152 ohonynt, derbyniwyd ymateb dros e-bost gan bedwar arall, sef cyfanswm o 156 o gyfraniadau i'r ymgynghoriad ar y gorchymyn hwn.
- Datganodd 145 o'r 156 fod ganddynt bryderon, oedd yn bennaf yn ymwneud ag enghreifftiau o ymddygiad gwrthgymdeithasol yn peri problem ym Mangor. Yr oedd 79 o'r ymatebion yn datgan yn benodol eu bod yn cytuno â'r gorchymyn
- Anghytunodd pedwar o bobl gyda'r bwriad i gyflwyno'r gorchymyn, nododd ddau nad oedd ganddynt ddigon o wybodaeth i ymateb, a derbyniwyd pump ymateb amherthnasol.
- Mynegwyd pryderon am nifer o faterion. Nodwyd cyfanswm o 275 o faterion o bryder, sydd wedi'u categorio yn yr atodiad.

O'r ymatebion a dderbyniwyd, gellir casglu bod gwybodaeth ddigonol i gydnabod fod nifer o bobl yn bryderus am Ymddygiad Gwrthgymdeithasol ym Mangor, a bod y gefnogaeth i'r gorchymyn yn gryfach nag unrhyw wrthwynebiadau. Mae materion penodol yn ymwneud â gwasanaethau ac asiantaethau partner, megis yr Heddlu a Thrwyddedu, wedi'u rhannu gyda'r partneriaid perthnasol.

Yn ogystal, cynhaliwyd trafodaethau gyda'r Heddlu i ail-ystyried ardal ddaearyddol y gorchymyn arfaethedig, mewn ymateb i'r 22 awgrym a gododd o'r ymgynghoriad. Rhaid ystyried y dystiolaeth o angen a'r gallu i orfodi'r gorchymyn, ac yn seiliedig ar drafodaethau a data pellach gan yr Heddlu, mae'r ardal wedi'i hehangu.

Yn ogystal â chanfyddiadau'r ymgynghoriad, nodwyd yn yr adroddiad cyntaf -

- Mae'r Heddlu wedi cytuno i leihau nifer y cyfyngiadau i bedwar, ac maent hefyd wedi cytuno i barhau i weithio gyda phartneriaid yn y gymuned, megis Landlordiaid Cymdeithasol Cofrestredig, a fforymau digartrefedd, i ymdrin â materion cysgu ar y stryd.
- Mae gan Heddlu Gogledd Cymru brofiad o ddefnyddio gwahanol fodolau gorfodaeth ar draws y rhanbarth, ac mae'n ffafrio'r model nad yw'n defnyddio hysbysiadau cosb benodedig.
- Mae swyddogion yr Awdurdod Lleol wedi cael sicrwydd y bydd yr Heddlu'n mynd i'r afael ag ymyraethau penodedig, ac y byddant yn bod yn rhagweithiol wrth eu gorfodi, yn seiliedig ar bryderon y cyhoedd a'r cwynion y maent yn eu derbyn. Bydd gofyn i'r Heddlu weithredu ar fyrder os bydd y problemau'n symud i fannau cyfagos, yn arbennig ardaloedd preswyl, gan ddefnyddio gweithredoedd gorfodi eraill priodol i'w lliniaru. Maent hefyd wedi cytuno i fonitro patrymau ymddygiad gwrthgymdeithasol ac adrodd yn rheolaidd.
- Mae'r Heddlu hefyd wedi cytuno i dalu am yr arwyddion newydd fydd eu hangen os daw'r Gorchymyn Arfaethedig i rym.

Yn unol â gofynion cyfreithiol Deddf Cydraddoldeb 2010, mae asesiad effaith wedi'i gynnal mewn perthynas â'r broses. (atodiad 3) nid yw'r asesiad wedi dangos unrhyw reswm dros beidio â pharhau gyda'r broses.

Yn unol ag argymhellion Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol 2015, mae'r datblygiad hwn wedi ystyried egwyddorion y ddeddfwriaeth, ac yn benodol y cysyniad o bum ffordd o weithio - fel y dangosir isod

Hirdymor

Bydd y gorchymyn ei hun yn parhau mewn grym am dair blynedd, gyda'r bwriad o newid agweddau pobl tuag at eu hymddygiad mewn mannau cyhoeddus. Yn y tymor hwy, bwriedir i hyn gyfrannu at agweddau mwy cyfrifol a pharch tuag at ddiogelu ein cymunedau, ynghyd â dealltwriaeth o'r angen i ystyried yr effaith ar bobl eraill.

Atal

Byddai gorchymyn o'r fath yn helpu i leihau nifer yr achosion o ymddygiad gwrthgymdeithasol yn y gymuned, ac yn helpu i atal y sefyllfa rhag gwaethygu yn y dyfodol agos.

Integreiddio

Mae'r gorchymyn yn rhoi ystyriaeth i nodweddion nifer o sefydliadau. Bydd hefyd yn cyfrannu at amcanion yr Heddlu, sef lleihau troseddu a chynyddu diogelwch ar y strydoedd i breswylwyr, ynghyd â symud tuag at uchelgais y Cyngor o weld cymunedau yn llwyddo ac yn ffynnu.

Cydweithio

Daw'r datblygiad hwn o gydweithio penodol rhwng y Cyngor a'r Heddlu. Bu aelodau lleol Bangor yn rhan o'r trafodaethau, a chynhaliwyd ymgynghoriad cyhoeddus.

Ymgysylltiad

Bu'r Heddlu ac aelodau lleol yn rhan o'r trafodaethau, a chynhaliwyd ymgynghoriad cyhoeddus.

Ar ôl derbyn cyflwyniadau yn ystod y cyfnod ymgynghori, gwnaed mân ddiwygiadau argraffyddol neu dechnegol wedi'u gwneud i'r Gorchymyn Arfaethedig drafft. Nid yw'r diwygiadau hyn yn effeithio cwmpas nac effaith fwriedig y Gorchymyn Arfaethedig.

6 Y CAMAU NESAF A'R AMSERLEN

- Y Cabinet i gymeradwyo cyflwyno GDMC newydd i Fangor yn unol â'r Gorchymyn Arfaethedig, a diddymu'r Gorchymyn Cyfredol i'r graddau ei fod yn berthnasol i Fangor.
- Os y'i cymeradwyir, bydd yr Awdurdod Lleol yn cyhoeddi'r Gorchymyn dan sêl ar ei wefan ynghyd â hysbysiad yn cadarnhau bod y Gorchymyn Cyfredol wedi'i ddiddymu i'r graddau ei fod yn berthnasol i Fangor.
- Os y'i cymeradwyir, bydd yr Awdurdod Lleol yn gosod arwyddion y mae'n ei ystyried yn ddigonol o fewn a gerllaw'r Ardal Gyfyngedig gan dynnu

sylw'r cyhoedd i fodolaeth ac effaith y Gorchymyn, ac at y ffaith fod y Gorchymyn Cyfredol wedi'i ddiddymu ym Mangor.

7 UNRHYW YMGYNGHORIADAU A WNAED CYN GWNEUD Y PENDERFYNIAD

- Mae'r ymgynghoriadau hyd yma yn unol â'r hyn a nodir yn yr adroddiad.

Barn y Swyddog Monitro -

- Mae'r adroddiad yma wedi bod yn destun mewnbwn gan y Gwasanaeth Cyfreithiol. Dim sylwadau i'w hychwanegu o safbwynt priodoldeb

Barn y Swyddog Cyllid Statudol -

- Rwyf wedi derbyn cadarnhad gan awdur yr adroddiad na fyddai'r penderfyniad a geisir yn creu ymrwymiad ariannol newydd, felly rwy'n cefnogi'r argymhelliad er mwyn hwyluso gweithrediad pragmataidd.